

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра історії філософії



«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
Дмитро НЕЛІПА
«31» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Семантичні теорії філософських культур Сходу

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень другий (магістерський)
освітня програма Релігієзнавство
спеціалізація
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	III
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Гнатовська Ганна Василівна, к.ф.н., доцент кафедри історії філософії


Пролонговано: на 20__/20__ н.р. О.С. Маснікова «31» 08 2022 р.

на 20__/20__ н.р. _____ («__») «__» 20__ р.

КИЇВ - 2021

Розробники: Гнатовська Ганна Василівна, к.ф.н., доцент кафедри історії філософії


Затверджено
«30» серпня 2021 р.


Зав. кафедри історії філософії
(Тарас КОНОНЕНКО)


Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» 08 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії  (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Траєктовано на 2022-2023 н.р. Зр. № від 31.08.2022 р.
Маслікова І.І. 

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань змісту та методології дослідження семантичних теорій філософських культур Сходу.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** історію філософії, культури і релігії країн Азії, логіку та семантику.
2. **Вміти** здійснювати самостійний аналіз змісту філософських першоджерел; застосовувати сучасні методи історико-філософського дослідження, виявляти філософську складову в синтезі релігійно-міфологічних практик та визначати зміст семантичних теорій сформованих в їх контексті, застосовувати сучасні здобутки логічної формалізації та інтерпретації.
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Семантичні теорії філософських культур Сходу*» належить до переліку вибіркових дисциплін та викладається у III семестрі II курсу магістратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів зі змістом семантичних теорій видатних мислителів Сходу в їх історичному та культурному контексті. Визначаються основні постулати школи «Мін цзя», з'ясовується тлумачення стосунку між знаком та позначуванним в розробці конфуціанського принципу «чжен мін», аналізуються аргументи виявлення протологіки у творчості моїстів, розкривається семантична складова неодаоських теорій первинності чи вторинності йоу (присутності) та у (відсутності). З'ясовується зміст полеміки між даршанами Індії щодо праман, пояснюється тлумачення анумани та розвиток теорії силогізму в індійській логіці, аналізується теорія падартх у вайшешиці та стосунок між «драв'я сат» та «праджня сат» у саутрантиці, вайбгашиці, мадг'яміці та йогачарі. Визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, методологія, основні напрямки та проблематика сучасних досліджень семантичних теорій в історії східних філософій. З'ясовуються критерії їх виокремлення та визначення і пояснення. Розглядаються принципи інтерпретації та реактуалізації семантичних теорій Стародавності і Середньовіччя. Пояснюється варіативність тлумачення ключових лексичних одиниць історії східних філософій.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань змісту семантичних теорій філософських культур Сходу. В результаті навчання студенти мають засвоїти ключові параметри формування, розв'язання і розвитку логіко-семантичної проблематики в історії філософської думки східної та південної Азії; сформуванню власну позицію щодо методології дослідження східних логіко-семантичних теорій та здобути навичку її застосування в науково-практичній діяльності.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 1. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері релігієзнавства і на межі галузей знань, аналізувати наукові здобутки

ФК 5. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі релігієзнавчого знання.

ФК 6. Здатність здійснювати предметний компаративний аналіз феноменів, що репрезентують унікальність і різноманітність релігійних традицій світу.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4.	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсото к у

автономність та відповідальність)				підсумковій оцінці з дисципліни
ККод	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	основні засади методології дослідження семантичних теорій філософських культур Сходу;	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь, контрольна робота.	8
1.2	спосіб тлумачення «Чжен мін» в історії філософії східної Азії;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, конспект першоджерел, контрольна робота.	8
1.3	семантичну інтерпретацію йоу та у китайськими мислителями Середньовіччя;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, конспект першоджерел, контрольна робота.	8
1.4	зміст аргументації мислителів стародавньої Індії в поясненні переліку праман.	Лекція, семінар,	Усна доповідь, контрольна робота.	8
1.5	семантичні теорії індійських буддистів.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, конспект першоджерел, контрольна робота.	8
	Вміти:			
2.1	пояснювати роль і значення принципу «Чжен мін» в історії філософії східної Азії;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, контрольна робота.	5
2.2	пояснювати семантичну складову в тлумаченні «йоу» та «у» китайськими мислителями Середньовіччя;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, контрольна робота.	5
2.3	грунтовно розкривати зміст аргументації мислителів Індії в поясненні переліку праман;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, контрольна робота.	5
2.4	пояснювати специфіку семантичних теорій індійських буддистів.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, контрольна робота.	5
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді.	5
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернетресурсів, читання новітніх сходознавчих досліджень в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	5
3.3	презентувати результати проведених досліджень та	Семінари	Усні доповіді.	5

релігієзнавства, дотримуватися правил академічної доброчесності;																				
ПРН8. Систематизувати факти релігійного життя суспільства, інтерпретувати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.																				
ПРН10. Приймати ефективні рішення при розв'язанні складних задач і проблем релігієзнавства та у ширших контекстах, зокрема в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.																				

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.5), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.4); (автономність та відповідальність 4.1-4.4), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1-1.5; 2.1-2.4; 3.1-3.4; 4.1-4.4 – 36 / 60 балів
2. **Самостійна робота (конспект першоджерел):** РН 1.2, 1.3, 1.5, 4.1 – 12 / 20 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійні роботи (конспектування першоджерел). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1-1.5, 2.1-2.4 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1-7 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«6» x 6 = 36	«10» x 6 = 60
Самостійна робота	До теми 2, 3, 5, 7: Самостійна робота з текстами - конспект першоджерел (Додаток самостійної роботи студента) до кінця листопада.	«3» x 4 = 12	«5» x 4 = 20
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-7	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка дисципліни	3	60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь:

10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

8 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

5 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві

неточності;

3 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / участь в дискусіях:

5 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

4 бали – доповнення змістовне,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота (конспект):

5 балів – студент опрацював необхідний текст із вірно оформленим цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями.

3 бали – студент законспектував текст без належного обсягу і якості цитування.

3. Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість підсумкової контрольної роботи;

15-13 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, демонструє самостійність та достовірність підсумкової контрольної роботи. Допускаються несуттєві неточності;

12-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, робота містить суттєві неточності;

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна Робота
1	Вступ до вивчення семантичних теорій філософських культур Сходу.	4	1	
2	«Школа граматистів» в історії індійської філософії.	2	1	20

3	«Реалізм» міманса.	2	2	20
4	Тлумачення праман в даршанах астики.	4	2	
5	«Номіналізм» буддистів.	4	2	20
6	Школа «Мін цзя»	4	2	
7	Тлумачення йоу (присутності) та у (відсутності) в філософському дискурсі Китаю.	4	2	22
	Підсумкова контрольна робота	2		
	Всього	26	12	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **12 год.**

Самостійна робота - **82 год.**

РЕКОМЕНДОВАНИ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Bronkhorst, Johannes (2019), A Śabda Reader: Language in Classical Indian Thought, Columbia University Press, - 360 p.
2. Fraser, Chris, "School of Names", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2020 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2020/entries/school-names/>
3. Deshpande, Madhav, "Language and Testimony in Classical Indian Philosophy", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2022 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2022/entries/language-india/>
4. Harold G. Coward The Sphota Theory of Language: A Philosophical Analysis Motilal Banarsidass Publ., 1980 - 158 p.
5. Ganeri, Jonardon, "Analytic Philosophy in Early Modern India", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2021 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2021/entries/early-modern-india/>
6. Matilal, Bimal Krishna The word and the world: India's contribution to the study of language. Oxford University Press, 2001. [1990]. – 204 p.
7. Chan, Alan, "Neo-Daoism", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2019 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/sum2019/entries/neo-daoism/>
8. Othmar Gächter Hermeneutics and Language in Purva Mimamsa: A Study in Sabara Bhasya - Motilal Banarsidass Publ., 1990 – 164 p.
9. Stephen H Phillips Epistemology in Classical India: The Knowledge Sources of the Nyaya School Routledge, 2013. – 214 p.
10. The Gongsun Longzi and Other Neglected Texts: Aligning Philosophical and Philological Perspectives (2020) URL = <https://www.zora.uzh.ch/id/eprint/192030/1/9783110587814.pdf>
11. Tiwald, Justin, "Song-Ming Confucianism", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2020 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/sum2020/entries/song-ming-confucianism/>

Додаткові:

12. Bharadwaja V. K. Implication and entailment in navya-nyāya logic <https://www.jstor.org/stable/23445441>
13. Fung, Yiu-Ming, 2007, "A Logical Perspective on 'Discourse on White-Horse'," Journal of Chinese Philosophy 34(4): 515–36.
14. Chakravarty S. Anumāna as interpreted in Sāṃkhya-Yoga philosophy <https://www.anantaajournal.com/archives/2016/vol2issue4/PartB/2-4-4.pdf>
15. Coseru C. Dignāga and Dharmakīrti on. perception and self-awareness. <https://philarchive.org/archive/COSDAD-3>
16. Ganeri J. Navya-nyāya: analytical philosophy in early modern India [http://www.columbia.edu/itc/mealac/pollock/sks/papers/Ganeri_NavyaNyaya\(SEP\).pdf](http://www.columbia.edu/itc/mealac/pollock/sks/papers/Ganeri_NavyaNyaya(SEP).pdf)
17. Koji Tanaka Buddhist Philosophy of Logic <https://philpapers.org/rec/TANBPO-5>
18. Mai Miyo The Difference between Dignaga and Dharmakirti https://www.researchgate.net/publication/319460970_grahakakara_as_pramana_The_Difference_between_Dignaga_and_Dharmakirti
19. Monima Chadha 14 Reflexive Awareness and No-Self: Dignāga Debated by Uddyotakara & Dharmakīrti <https://academic.oup.com/edited-volume/27982/chapter-abstract/211667138?redirectedFrom=fulltext>

20. Phillips, Stephen, "Epistemology in Classical Indian Philosophy", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2021 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2021/entries/epistemology-india/>
21. Piotr Balcerowicz Is There Anything Like Indian Logic? Anumāna, 'Inference' and Inference in the Critique of Jayarāśi Bhaṭṭa
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10781-019-09400-6.pdf>
22. Purusottama Bilimoria Sabdapramana: Word and Knowledge
https://archive.org/details/sabdapramanawordknowledgedoctrineinmimamsanyayaphilosophyref.vedantaparibashapurussottamabilimor_755_v/page/n1/mode/2up
23. Schoter A. A Companion to Yi Jing Numerology and Cosmology: Chinese Studies of Images and Numbers from Han (202bce–220ce) to Song (960–1279ce) – By Bent Nielsen
https://www.researchgate.net/publication/263723853_A_Companion_to_Yi_Jing_Numerology_and_Cosmology_Chinese_Studies_of_Images_and_Numbers_from_Han_202bce-220ce_to_Song_960-1279ce_-_By_Bent_Nielsen
24. Tan C. The Primacy of Wu 無 in the Unity of Heaven, Earth, and Man: A Humanist Reading of the Zhouyi as Commented on by Wangbi
https://www.academia.edu/43100452/The_Primacy_of_Wu_%E7%84%A1_in_the_Unity_of_Heaven_Earth_and_Man_A_Humanist_Reading_of_the_Zhouyi_as_Commented_on_by_Wangbi
25. Tillemans, Tom, "Dharmakīrti", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2021 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/spr2021/entries/dharmakiirti/>
26. Vattanky John A System of Indian Logic: The Nyāya Theory of Inference -Psychology Press, 2003 - 497 p.
https://books.google.com.ua/books?id=0YJUK_UOoX4C&printsec=frontcover&hl=uk&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
27. Д'Амбросіо П. Neo-Daoism https://www.academia.edu/33294232/Neo_Daoism_docx
28. Завгородній Ю., Луценко Д. "Вайшешика-сутри" Канади (I.1.1-48): переклад та історико-філософський коментар. <http://indology.ho.ua/books/vaisheshika.pdf>
29. Книга І-цзін. Книга змін/ пер. Євген Тарнавський – Харків: Фоліо, 2018. – 281 с.